

KẾT QUẢ HOẠT ĐỘNG KHOA HỌC NĂM 2006 VÀ KẾ HOẠCH NGHIÊN CỨU KHOA HỌC NĂM 2007

Tăng Văn Khiên^(*)

Năm 2006, Viện Khoa học Thống kê tổ chức kỷ niệm 30 năm ngày thành lập (3/1/1976-3/1/2006) và cùng toàn ngành kỷ niệm 60 năm ngày Chủ tịch Hồ Chí Minh ký sắc lệnh 61/SL ngày 6/5/1946 thành lập Nha Thống kê trong Bộ Kinh tế quốc dân và đón nhận huân chương Hồ Chí Minh của nhà nước tặng ngành Thống kê. Phần khởi trước những kết quả đạt được trong 30 năm xây dựng và phát triển, Viện Khoa học Thống kê phối hợp với các đơn vị trong Tổng cục, các Cục Thống kê tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương và các Viện nghiên cứu, các trường Đại học trong nước đẩy mạnh các hoạt động khoa học góp phần thực hiện tốt nhiệm vụ công tác chuyên môn của ngành.

I. Kết quả hoạt động khoa học công nghệ năm 2006

1. Nghiên cứu khoa học

Trên cơ sở định hướng phát triển Khoa học và Công nghệ của Nhà nước, định hướng phát triển công tác thống kê đến năm 2010; căn cứ vào nhiệm vụ chuyên môn hàng năm, năm 2006 Viện Khoa học Thống kê đã tổ chức triển khai nghiên cứu 28 đề tài khoa học; trong đó có 10 đề tài cấp Tổng cục (4 đề tài chuyển tiếp từ năm 2005) và 18 đề tài cấp cơ sở. Viện đã phối hợp với một số Cục Thống kê tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương, các trường tổ chức nghiên cứu những vấn đề nghiệp vụ

bức xúc đặt ra đối với công tác thống kê dưới hình thức hợp đồng khoa học.

Nội dung nghiên cứu tập trung vào một số vấn đề cơ bản như: nghiên cứu tác động của khoa học công nghệ với phát triển kinh tế; tiếp tục chuẩn hóa khái niệm, nội dung, phương pháp tính và hoàn thiện hệ thống chỉ tiêu thống kê; cải tiến phương pháp thu thập số liệu; nghiên cứu các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng thông tin thống kê; nghiên cứu xây dựng nội dung cấu trúc hệ thống cơ sở dữ liệu; nghiên cứu đưa vào ứng dụng một số chỉ tiêu thống kê cho phép đánh giá tổng hợp trình độ phát triển của nền kinh tế; đẩy mạnh phân tích và dự báo thống kê, chú trọng các báo cáo phân tích kinh tế - xã hội tổng hợp và phân tích kết quả của các cuộc điều tra thống kê... Một số đề tài trọng điểm trong năm 2006 như sau.

“Nghiên cứu thống kê đánh giá tác động của khoa học công nghệ (KH-CN) đối với phát triển kinh tế ở Việt Nam” đây là chương trình Liên Bộ được tiến hành nghiên cứu trong 2 năm (2006-2007). Năm 2006 đề tài đã hoàn thành các chuyên đề theo đề cương đăng ký, hệ thống được các chỉ tiêu KH-CN và phát triển kinh tế, hệ thống chỉ tiêu khoa học công nghệ của OECD và nhiều nước trên thế giới; giới thiệu tổng quan mô hình hồi quy tương quan đánh giá tác động của khoa học công nghệ đối với phát triển kinh tế, tổ chức điều tra thu thập số liệu ở 35 tỉnh, thành phố

^(*) Phó giáo sư, tiến sĩ, Viện trưởng Viện Khoa học Thống kê

theo các chỉ tiêu thống kê áp dụng cho mô hình.

Đề tài “Nghiên cứu ứng dụng các phương pháp dự báo ngắn hạn để dự báo một số chỉ tiêu thống kê kinh tế chủ yếu ở Việt Nam” tập trung vào đánh giá thực trạng công tác dự báo ngắn hạn hiện nay của Tổng cục Thống kê, xây dựng mô hình dự báo ngắn hạn và xác định giải pháp để đưa vào dự báo một số chỉ tiêu thống kê kinh tế chủ yếu vào áp dụng thực tế.

Đề tài “Nghiên cứu đề xuất các giải pháp nhằm quản lý và nâng cao chất lượng thông tin thống kê” đã tập trung đánh giá thực trạng chất lượng thông tin thống kê hiện nay, trên cơ sở đó đưa ra nội dung và xác định các biện pháp cụ thể nhằm nâng cao chất lượng thông tin thống kê trong thời gian tới.

Đề tài “Nghiên cứu đổi năm gốc so sánh từ năm 1994 sang năm 2005 của một số chỉ tiêu trong thống kê tài khoản quốc gia”. Mục tiêu của đề tài là nhằm chuyển đổi gốc so sánh mới cho các chỉ tiêu kinh tế tổng hợp, vì hiện nay đang dùng năm gốc so sánh là năm 1994, đã quá xa so với thực tế.

Đề tài “Nghiên cứu xây dựng phương pháp tính chỉ số giá sản xuất của một số ngành dịch vụ ở Việt Nam”. Mục tiêu của đề tài nhằm đưa ra phương pháp luận chung về chỉ số giá sản xuất dịch vụ; xác định chỉ số dịch vụ cần ưu tiên xây dựng; trên cơ sở đưa ra phương pháp tính chỉ số giá các ngành dịch vụ và khả năng ứng dụng các loại chỉ số giá đó.

Đề tài “Nghiên cứu xây dựng nội dung, cấu trúc hệ thống cơ sở dữ liệu thống kê kinh tế - xã hội tổng hợp quốc gia” nhằm xây dựng một cơ sở dữ liệu thông tin thống

kê về kinh tế - xã hội phục vụ cho công tác lãnh đạo chỉ đạo của các cấp các ngành...

Những kết quả nghiên cứu khoa học trên đây góp phần tích cực vào việc đổi mới nội dung và phương pháp luận thống kê, nhanh chóng hoàn thiện hệ thống thông tin thống kê ngày càng phù hợp với cơ chế quản lý mới và tăng cường hội nhập kinh tế quốc tế.

2. Thông tin khoa học thống kê

Cùng với nghiên cứu khoa học, công tác thông tin khoa học thống kê cũng giữ vai trò quan trọng, nhằm phổ biến rộng rãi thông tin khoa học thống kê đến đội ngũ cán bộ thống kê trong và ngoài ngành. Trong năm 2006 định kỳ hai tháng một lần tờ “Thông tin khoa học thống kê” xuất bản với nội dung đa dạng phong phú, tập trung giới thiệu kết quả nghiên cứu và vận dụng phương pháp luận thống kê vào thực tế, đồng thời cũng phổ biến một số kết quả nghiên cứu của nước ngoài. Bên cạnh tờ Thông tin khoa học thống kê còn xuất bản 3 số chuyên san thông tin khoa học thống kê giới thiệu về thống kê Việt Nam 60 năm xây dựng và phát triển; về chỉ số sản xuất công nghiệp; Tổng điều tra cơ sở kinh tế hành chính sự nghiệp,...

Tờ Thông tin phục vụ quản lý thống kê được nghiên cứu thử nghiệm trong năm 2005 và chính thức ra mắt bạn đọc như một bản tin nội bộ phục vụ cho cán bộ quản lý của ngành trong năm 2006 với chu kỳ mỗi quý một số. Nội dung của tờ Thông tin phục vụ quản lý thống kê ngày càng hoàn thiện nhằm cung cấp các thông tin về hoạt động thống kê trong nước và quốc tế cũng như các thông tin khác có liên quan tới hoạt động thống kê phục vụ cho cán bộ quản lý ngành thống kê cấp trung ương và tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương.

Năm 2006 Viện Khoa học Thống kê đã tổ chức các buổi hội thảo, sinh hoạt khoa học, có sự tham gia của các Vụ thuộc Tổng cục Thống kê và Cục Thống kê các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương nhằm phổ biến, trao đổi các vấn đề mới, những vấn đề còn vướng mắc về nghiệp vụ thống kê và thông báo những kết quả nghiên cứu của cán bộ trong ngành để ứng dụng vào thực tế công tác.

Tiến hành biên soạn tổng luận năm 2005, kỷ yếu về kết quả nghiên cứu khoa học năm 2004; thiết kế và xây dựng trang Web của Viện Khoa học Thống kê và triển khai tổ chức lại công tác thư viện.

Thư viện khoa học thống kê thường xuyên cập nhật bổ sung các loại sách, xử lý thư mục sách, tạp chí trong thư viện phục vụ bạn đọc trong và ngoài ngành; nghiên cứu từng bước thực hiện nâng cấp thư viện khoa học thống kê.

3. Quản lý khoa học

Sau khi nhận được thông báo chỉ tiêu kế hoạch Khoa học Công nghệ năm 2006 do Bộ Khoa học và Công nghệ duyệt, Lãnh đạo Tổng cục Thống kê đã giao cho Viện Khoa học thống kê cụ thể hoá thành kế hoạch theo các nội dung nghiên cứu và các đề tài khoa học của Ngành để trình lãnh đạo Tổng cục phê duyệt. Đối với các đề tài khoa học việc tổ chức xét duyệt đề cương và tuyển chọn chủ nhiệm cho các đề tài đ- ược thực hiện theo hướng dẫn của Bộ Khoa học và Công nghệ. Ban chủ nhiệm đề tài đã tuân thủ đúng các bước về quy trình thực hiện đề tài, cách lập dự toán và chi tiêu cho hoạt động nghiên cứu. Kinh phí cho từng đề tài được quyết toán theo đúng chế độ tài chính hiện hành. Kết quả nghiên cứu của các đề tài được nghiệm thu theo đúng quy trình của Luật Khoa học và Công

nghệ. Tất cả các đề tài cấp Tổng cục đều được tiến hành đánh giá nghiệm thu sơ bộ và nghiệm thu chính thức; các đề tài cấp cơ sở nghiệm thu chính thức một lần.

Trong năm 2006, công tác quản lý khoa học đã có những bước cải tiến nhằm nâng cao trách nhiệm của chủ nhiệm đề tài và chất lượng nghiên cứu. Một số quy định mới đã được thể chế hóa trong các văn bản quản lý khoa học của Ngành. Viện Khoa học Thống kê đã tổ chức các buổi làm việc trực tiếp với các chủ nhiệm đề tài để nắm tiến độ nghiên cứu, tìm hiểu những thuận lợi và những bất cập, từ đó đưa ra các giải pháp nhằm đảm bảo tiến độ và nâng cao chất lượng nghiên cứu của đề tài.

II. Kế hoạch nghiên cứu khoa học năm 2007

Phần khởi trước kết quả đạt được trong năm 2006, trên cơ sở kế hoạch khoa học công nghệ 5 năm 2006-2010, kế hoạch nghiên cứu khoa học năm 2007 của Tổng cục Thống kê sẽ tập trung vào những nội dung chủ yếu sau:

1. Nghiên cứu khoa học

a, Tập trung chỉ đạo kết thúc các đề tài chuyển tiếp từ năm 2006 :

1. Nghiên cứu thống kê đánh giá tác động của khoa học công nghệ đối với phát triển kinh tế ở Việt Nam.

2. Nghiên cứu ứng dụng các phương pháp dự báo ngắn hạn để dự báo một số chỉ tiêu thống kê kinh tế chủ yếu ở Việt Nam.

3. Nghiên cứu đề xuất các giải pháp kiểm soát chất lượng điều tra thống kê.

4. Nghiên cứu xây dựng chức danh và cơ cấu cán bộ công chức của các đơn vị thuộc Tổng cục Thống kê trong thời kỳ mới.

b. Triển khai các đề tài khoa học năm 2007:

1. Nghiên cứu khả năng tính toán chỉ tiêu tiêu dùng cuối cùng của hộ gia đình qua số liệu điều tra mức sống hộ gia đình.

2. Nghiên cứu hoàn thiện Hệ thống thống kê xuất nhập khẩu hàng hoá trong điều kiện hiện nay.

3. Nghiên cứu hoàn thiện chế độ báo cáo thống kê áp dụng cho các Cục Thống kê tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

4. Nghiên cứu, ứng dụng công nghệ thông tin phục vụ tra cứu Phân ngành kinh tế quốc dân.

5. Nghiên cứu đổi mới thống kê doanh nghiệp.

6. Nghiên cứu ứng dụng công nghệ đọc thông minh (ICR) trong xử lý số liệu điều tra thống kê và áp dụng cụ thể cho Tổng điều tra Dân số và nhà ở năm 2009.

7. Nghiên cứu và ứng dụng hệ thống quản lý chất lượng theo tiêu chuẩn ISO 9001:2000 trong cơ quan Tổng cục Thống kê.

8. Nghiên cứu cải tiến quy trình tổ chức hoạt động của phòng thống kê quận, huyện.

Bên cạnh các đề tài cấp Tổng cục, năm 2007 Tổng cục Thống kê sẽ triển khai nghiên cứu trên chục đề tài cấp cơ sở. Nội dung của đề tài cấp cơ sở sẽ tập trung chủ yếu vào việc xây dựng, cải tiến, hoàn thiện một số chỉ tiêu thống kê kinh tế - xã hội; nghiên cứu thống kê chuyển dịch cơ cấu kinh tế; nghiên cứu ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác nghiệp vụ, trong việc xây dựng cơ sở dữ liệu của một số cuộc điều tra, v.v...

Cùng với các đề tài, Viện Khoa học Thống kê còn tổ chức ký kết các hợp đồng nghiên cứu khoa học với các Cục Thống kê tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương, thực hiện viết các chuyên đề khoa học nhằm góp phần giải quyết kịp thời những vấn đề về phương pháp luận và thực tiễn thống kê đang bức xúc đặt ra ở cơ sở.

2. Thông tin khoa học thống kê

Tập trung biên soạn và xuất bản 6 số Thông tin khoa học thống kê định kỳ, 3-4 số chuyên san khoa học thống kê, củng cố và hoàn thiện bản tin phục vụ quản lý thống kê với nhiều nội dung đa dạng phong phú nhằm phục vụ yêu cầu nghiên cứu, cải tiến công tác của cán bộ thống kê trong và ngoài ngành.

Thường xuyên cập nhật cơ sở dữ liệu về các tài liệu chuyên môn cũng như thông tin khoa học thống kê của Ngành, hoàn thiện hệ thống thư mục sách báo, tạp chí phục vụ rộng rãi yêu cầu bạn đọc.

Sưu tầm, biên dịch, tổng thuật để giới thiệu các tài liệu về lý luận thống kê, kinh nghiệm tổ chức thu thập số liệu, xây dựng phương án điều tra cũng như phương pháp thống kê của các nước trên thế giới.

Thường xuyên tổ chức các cuộc hội thảo, hội nghị sinh hoạt khoa học, phổ biến thông tin có sự tham gia của các đơn vị thuộc Tổng cục Thống kê và Cục Thống kê các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương cũng như các cơ quan, đơn vị ngoài ngành có liên quan nhằm củng cố thêm lý luận và thực tiễn cho cán bộ nghiên cứu và triển khai thực tế về thống kê.

(tiếp theo trang 15)

Tiếp tục cập nhật các cơ sở dữ liệu về các bài, tin và cơ sở dữ liệu cộng tác viên của tờ Thông tin khoa học thống kê; hệ thống hoá các kết quả nghiên cứu khoa học đã đ- ược nghiệm thu; lựa chọn những thông tin cần thiết và kết quả nghiên cứu của các đề tài có chất lượng tốt để đưa lên mạng của Tổng cục Thống kê, phục vụ kịp thời cho yêu cầu bạn đọc.

Thư viện khoa học thống kê thường xuyên bổ sung các tư liệu, tài liệu thống kê, sách, báo chuyên ngành trong và ngoài nước nhằm tạo ra nguồn tư liệu phong phú phục vụ cán bộ nghiên cứu, bạn đọc trong và ngoài ngành.

3. Quản lý khoa học

Trên cơ sở hướng dẫn xây dựng kế hoạch khoa học và công nghệ năm 2007 của Bộ Khoa học và Công nghệ; căn cứ vào chương trình công tác của ngành Thống kê năm 2007. Tổng cục Thống kê xây dựng kế hoạch và nội dung nghiên cứu khoa học một cách toàn diện, hiệu quả và có tính khả thi trong thực tế công tác thống kê. Nhiệm vụ nghiên cứu trong năm phù hợp và gắn với nhiệm vụ chuyên môn của Ngành và của từng lĩnh vực chuyên ngành.

Thành lập hội đồng xét duyệt đề cương, tuyển chọn chủ nhiệm đề tài và kinh phí dự kiến thực hiện. Việc tuyển chọn đảm bảo tính khách quan, công khai và bình đẳng.

Tiếp tục hoàn thiện văn bản về đổi mới quy trình quản lý khoa học công nghệ theo tinh thần của Luật Khoa học và Công nghệ và triển khai thực hiện Đề án đổi mới hoạt động khoa học thống kê của Viện Khoa học Thống kê. Phân công cán bộ theo dõi, kiểm tra, đôn đốc quá trình triển khai nghiên cứu, hướng dẫn chi tiêu tài chính, nhằm nâng cao chất lượng, đảm bảo hiệu quả đầu tư cho các đề tài khoa học.

Để góp phần thực hiện tốt các nhiệm vụ kế hoạch khoa học năm 2007, ngoài sự nỗ lực của toàn thể cán bộ công nhân viên. Viện Khoa học Thống kê cần có sự quan tâm chỉ đạo của Tổng cục, sự phối hợp của các đơn vị trong ngành và đặc biệt là lòng hăng say vì sự nghiệp khoa học của toàn thể cán bộ ngành Thống kê từ trung ương đến địa phương. Hy vọng rằng, với sự nỗ lực chung của toàn ngành, các định hướng khoa học năm 2007 sẽ được thực hiện tốt và sớm đưa các kết quả vào thực tiễn, góp phần thực hiện thắng lợi nhiệm vụ công tác năm 2007 của ngành Thống kê ■